

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu številka 13.633.

Nemški vzgled.

V Nemčiji imajo težko vladno krizo, ki je skoraj nerešljiva, ker so notranja nasprotja prevelika. Na eni strani monarhisti, ki imajo samo eno željo, kako bi čim prej obnovili militaristično in imperialistično Nemčijo, na drugi strani pa republikanci, ki hočejo, da postane tudi Nemčija res demokratična država, ki živi z vsemi sosedi v dobrih odnosih.

Kakor pa so nasprotja velika, tako pa je nemška politika vedno enotna in tujina ve, da ima opravka z eno samo Nemčijo. A ne samo to. Tudi notranja konsolidacija Nemčije napreduje in nemško gospodarstvo se razvija, kakor da Nemčija sploh ne bi poznala notranje politične krize. In če pride do razpusta nemškega parlamenta — o čemur se že danes resno razpravlja — potem se ne bo delo v Nemčiji ustavilo niti za trenutek in nemške konsolidacije ne bo niti volilni boj niti najmanj zavrl.

Ta nemški vzgled bi morali tudi naši politiki imeti vedno pred očmi. Naj bodo notranji boji še tako ostri, nikdar ne smejo postati tako veliki, da bi trpel ugled države na zunanje. A tudi tako veliki ne smejo biti nikdar notranji boji, da bi bila vsled njih solidarnost vsega naroda onemogočena.

V neprimerno težjem položaju kot Nemčija pa je naša država in vendar so pri nas notranji boji višek politične moči naših vladajočih krogov. Z vsjo silo kuje Italija okoli naše države železen obroč nasprotnikov, pri nas pa pozna vsa vlada in vsa vladna koalicija z opozicijo vred le eno skrb, kakšen bo rezultat volitev v oblastne skupščine. Zakaj od tega rezultata bo odvisno, kdo bo potem na vladi in to je za naše stranke edino zanimivo vprašanje.

Ampak tudi mišljenje javnosti ni položaju doraslo. Iz grozeče zunanje politične osamljenosti nas more rešiti le zblizanje z Bolgarsko, ker tu je ključ za realizacijo gesla: Balkan Balkanskim narodom. Zblizanje z Bolgarsko pa je zopet mogoče le, če uredimo odnose med Srbi, Hrvati in Slovenci tako dobro, da bo za Bolgare privlačno živeti v skupnosti z nami. Dokler bo Beograd vsak dan sproti demonstriral, da še ni pozabil na velesrbstvo, tako dolgo si Bolgari ne morejo želesti sožitja z nami. Le Beograd, ki je dokazal svoje res bratsko mišljenje do Ljubljane in Zagreba, le tak Beograd bo privlačen tudi za Sofijo. Kardinalna točka naše politike bi moral biti ta resnica, a naša javnost se za njo niti ne zmeni. Resnično! Mnogo bolje bi bilo, če bi se tam preko Drine enkrat spomnili na nemško solidarnost, mesto da silno modro rezonirajo o Švabih.

Nemški vzgled pa bi moral veljati še prav posebno za nas Slovence. Stokrat bolj ko Nemcem je nam potrebna takšna organizacija naroda, kakor jo imajo Nemci, če izvedeno. Naj pripada Nemeč tej ali oni stranki, naj bo član tega ali onega stanu, vedno je član verige, ki se imenuje organizacija nemškega naroda. Vsak hip je nemški narod pripravljen, da vrže svojo silo naroda na tehtnico in če gre za tirolsko ali češkoslovaško manjšino, vedno je Berlin na straži. Ta solidarnost, ta do najmanjše podrobnosti izvedena organizacija nemškega naroda je ona sila, ki je dvignila nemški narod iz povojnih težav ter ga zopet dvignila na mesto polnovredne vesile.

Pri nas pa ne poznamo niti organizacije naroda niti slovenske solidarnosti. Če upa kaka stranka na dobiček, potem gre za največjo naslado tožarit drugo stranko v Beograd. In kadar pride slovenska stranka v vlado, je njeno prvo delo, da tisti skromen del politične moči, ki ga z vsto-

Nadaljni trije proračuni sprejeti.

Beograd, 19. januarja. Na včerajšnji popoldanski seji finančnega odbora je bil na dnevnem redu proračun ministrstva za agrarno reformo. Minister Pavle Radić je podal kratek ekspozé in označil svoje stališče, da je treba čimprej likvidirati agrarne odnose. On je napravil vse, da do tega čimprej pride. Izdelan je že zakonski načrt o agraru v Bosni in Južni Srbiji kakor tudi za severne kraje: Vojvodino, Hrvatsko in Slovenijo. Osnutke izdeluje komisija, ki bo gotova do srede marca. Ko bo ta načrt dobil in sprejel ministrski svet, pride takoj v narodno skupščino. Izvedba agrarne reforme stane mnogo. Sedaj pa si prideta navskriž dve težnji: ena, da se splošno kar najbolj varčuje in druga, da se čimprej likvidirajo agrarni odnosi.

Radikal Vlada Miletić je predlagal, da se v ministrstvu za agrarno reformo ukinejo mesta treh državnih podtajnikov, enega sekretarja, dveh pisarjev in enega pripravnika. Tudi drugače se mora ves proračun reducirati. Črtati je treba iz proračuna, znesek 3 in pol milijona dinarjev, ki naj bi se izplačal kot renta lastnikom zemljišč. Za Dalmacijo naj se črta znesek 3 milijonov.

Za njim je govoril poslanec Vesenjaj, ki je hvalil, da so se črtala tri podtajniška mesta in se pritoževal nad strankarstvom v ministrstvu.

Svetozar Stanković, član kluba Ljube Jovanovića, je naglašal, da je treba čimprej likvidirati agrarne odnose.

V debati so govorili poslanci Demetrović, Grgin, dr. Novaković in Basariček. Po daljšem odgovoru Pavla Radića je

proračun sprejet z 12 proti 4 glasovom.

Na vrsto je prišel proračun ministrstva za izenačenje zakonov, ki je bil po govoru Jurija Demetrovića in Vase Jovanovića sprejet z 12 proti 4 glasovom ter z obljubo, da bo to ministrstvo, ki obstoji le iz ministra, šoferja in avtomobila, prihodnje leto odpravljeno.

Sledil je še proračun poljedelskega ministrstva. Kot zastopnik resornega ministra je govoril Vasa Jovanović, ki je dejal, da je poljedelski krizi treba pomagati z ugodnimi pogodbami. Posebno se je bavil z direkcijsko vodo in regulacijo rek. Če izsušimo močvirja, dobimo en in pol milijona ha najplodovitejše zemlje. Toda tudi če bi danes dobili posojilo za to, ne bi mogli nič napraviti, ker niso še izvršena predela.

Vlada Miletić je v imenu vladne večine predlagal nekatere redukcije in spremembe, ki jih bo zlasti občutila Slovenska. Tako se črtajo krediti za mlekarstvo šole v Škofji Loki, za hmeljarsko šolo v Žaleu, reducira se 33 oblastnih poljedelskih strokovnjakov. Obsežne redukcije se izvedejo tudi pri agrarnih operacijah v Ljubljani in Mariboru. Reduciranje je šlo celo tako daleč, da so se reducirale celo podpore za živinorejo, sadjarstvo, vinorejo in druge panoge kmetijskega gospodarstva. Od opozicije so govorili poslanci Demetrović, Smodej in Vesenjaj, dočim ni od vladne večine nihče branil proračun, temveč je minister Jovanović izjavil, da prepušča odgovornost g. Puclju, ki pa ni bil navzoč na seji.

Pozno v noč je bil nato proračun kmetijskega ministrstva sprejet.

Pašicevci proti koaliciji s HSS.

Beograd, 19. jan. Kakor se doznava oziroma kakor je soditi po zadnjem govoru g. Marka Trifkovića, je položaj g. Uzunovića in njegovih pristašev v klubu precej resen. Sinoči so iz okolice Marka Trifkovića poskušali nekoliko ublažiti nekatere njegove izjave. Neki radikal iz vrst nezadovoljnih, ki je bližnji sotrudnik Marka Trifkovića, je sinoči izjavil: Govor Marka Trifkovića se ne sme vzeti kot pretnja vladi. Marko Trifković je rekel samo to, kar je bilo potrebno povedati. Njegov govor je bila samo ugotovitev, da radikali izvršujejo sporazum popolnoma lojalno, kar se pa o drugi vladni stranki ne more reči. Casopisi niso polagali dovolj pozornosti na to, kar je Marko Trifković rekel, namreč: da je naša država preje, predno je HSS stopila v vlado, uživala v mednarodnem pogledu lepši ugled in je bila bolj pomembna. Marko Trifković je s svojimi besedami popolnoma natančno označil svoje naziranje o današnji vladni koaliciji glede na naš notranji in zunanji položaj.

Tako stališče nezadovoljnih radikalov

pom v vlado dobi, uporabi proti oni slovenski skupini, ki je njej nasprotna. Niti govora pa ni o tem, da bi se predstavitelji vseh strank vsedli za zeleno mizo in se dogovorili o onih slovenskih interesih, ki morajo biti sveti za vsako stranko. In še manj je danes mogoče, da bi ti zastopniki strank delali na tem, kako bi se izvedla organizacija slovenskega naroda. Ne, vedno vsak zase, vedno le propagandni notranjih nasprotstev in niti enkrat ni dela za skupen cilj.

Odtod naša slabost, ki bo trajala tako dolgo, dokler ne bo nemški vzgled rodil tudi pri nas zakon o slovenski solidarnosti. Le v tem je naša rešitev.

dela centrumu skrbi in to tembolj, ker je današnja vlada primorana računati tudi s temi radikalskimi nezadovoljniki.

Zato je neizogibno potrebno, da si vlada poišče podporo pri kakih drugi stranki, ki bi mogla obzapravi vsako akcijo od strani nezadovoljnih radikalov in preprečiti sabotažo dela v narodni skupščini. Izgledi za to, da bi se nezadovoljni radikali mogli odločiti za kak jačji korak, pa so slabi, ker bi to pomenilo, spravljati v nevarnost društvo radikalne stranke, s čimer bi pa nezadovoljniki izgubili svoj položaj v političnem življenju. Navzlic temu pa bi njihovo nastopanje utegnile vlado motiti pri delu. Oni bi vsak čas lahko vstopili v ostro akcijo in začeli delati težave ter vlado izkoriščati za razne svoje cilje. Zato je prva skrb vladnih krogov, da položaj popolnoma zasigura in da onemogočijo vse mahinacije, ki bi jih utegnili delati nezadovoljni radikali.

ITALIJA SKLENE PRIJATELJSKO POGODBO S TURČIJO.

Dunaj, 19. jan. V tukašnjih diplomatskih krogih zatrjujejo, da je v najkrajšem času pričakovati sklenitve prijateljske pogodbe med Turčijo in Italijo. Daje se baje dela na to, da se enaka pogodba sklene tudi z Grčijo, ki se v Solunu ne čuti varna. Samo pogajanja z Bolgarijo se nekam ustavljajo. Čeprav se mnogi bolgarski diplomatje zavzemajo za to misel, se vendar sofijska vlada drži zelo rezervirano.

CHURCHILL V AVDIENCI PRI ITALIJANSKEM KRALJU.

Rim, 19. jan. Angleškega finančnega ministra Churchilla je sprejel italijanski kralj v avdienci.

Skupščina se sestane v torek.

Beograd, 19. jan. Sinoči je bila v hodnikih narodne skupščine nabita objava predsednika narodne skupščine, s katero se javlja, da se sestane skupščina na redno delo v torek 25. t. m. ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je določitev nadaljnega dela skupščine. Dosežen je sporazum, da pride kot prva točka na vrsto zakon o vrhovni državni upravi. Med tem ko se bo razpravljalo o tem zakonu, se bodo rešile tudi nekatere interpelacije in pa manjše stvari iz odbora za prošnje in pritožbe. V finančnem odboru bodo dotlej delali z vsemi silami na proračun. Vlada bo stopila pred parlamentnega zakona bo skupščina prešla na proračun. Clada bo stopila pred parlamentu v sedanji konstelaciji. Z vsjo gotovostjo se sme reči, da do 25. t. m. ne bo nobene spremembe.

Narodna skupščina se bo sestala pod vtisom neposrednih izidov oblastnih volitev, ki utegnajo vplivati na nadaljni razvoj političnih razmer. Sele po oblastnih volitvah se bo mislilo na spopolnitev vlade. Začela se bodo pogajanja z onimi strankami, za katere se misli, da bi njihovo sodelovanje v vladi bilo koristno.

Spričo oblastnih volitev so vsi politični prvaki začeli zapuščati Beograd in odhajati med narod, da tam neposredno dobe utise o pravem razpoloženju naroda in da po tem uravnajo svoje nadaljnje postopanje glede vprašanj, ki bodo po volitvah prišla na dnevni red. Razen poslancev, ki so odšli med narod, je sinoči tudi minister Srškić odpotoval iz Beograda v Sarajevo, kjer ostane vse dotlej, da bodo končane volitve. Prav tako bo danes na pravoslavni praznik Bogojavljenja odpotovalo iz Beograda še nekaj ministrov. Tudi notranji minister Boža Maksimović bo nekaj dni odsoten iz Beograda.

V političnih krogih sodijo, da bo po volitvah prvi korak vlade ta, da poskusi, sporazumeti se s Slovensko ljudsko stranko. V političnih krogih so sicer mnenja, da bi bilo iz zunanjepolitičnih razlogov potrebno pogoditi se z »Demokratsko zajednico«, da bi iz njene sredine vzeli zunanjanega ministra in dali s tem možnost, da se osnuje nov pravec v naši zunanji politiki. Ker pa vztraja »Demokratska zajednica« še vedno na svojem stališču, ni verjetno, da bi sedaj prišlo do kakega sporazuma z njo, razen če bi ona odnehala od svojega stališča. Na vsak način pa se člani vlade trudijo zavarovati se za vsak slučaj proti polomu, ki bi ga utegnili povzročiti radikalski nezadovoljnejši.

NAPOVEDAN EKSPOZE BRIANDA.

Pariz, 19. jan. Zunanji minister Briand je člane vlade včeraj obvestil o vsebini svojega ekspozeja, ki ga bo podal danes pred komisijo za zunanje zadeve. Nekateri aktivni ministri so izjavili, da so neosnovane in tendenciozne vse vesti o dozevnih nezsporazumljenjih med člani vlade. Nasprotno ves kabinet povsem odobrava zunanjo politiko, ki jo vodi Briand.

DEMONSTRATIVEN ATENTAT NA ITALIJANSKI KONZULAT V NEW-YORKU.

Newyork, 19. jan. Atentat, ki je bil izvršen na poslopje italijanskega konzulata, je napravil le majhno materialno škodo, človeških žrtev pa ni nobenih. Policija je atentatorja že našla. Prijeta sta dva italijanska slikarja, ki sta izvršila atentat ne zato, da koga ubijeta ali da poškodujeta poslopje, temveč samo zato, da dasta izraz svojemu nezadovoljstvu nad sedanjim stanjem v Italiji.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Pereča vprašanja.

V svojih prejšnjih člankih o oblastnih skupščinah in oblastni samoupravi sem že na kratko omenjal, da bodo zlasti za začetek težave z ureditvijo finančnega vprašanja.

Prehodne odredbe k zakonu o oblastni samoupravi pravijo lakonično: Veliki župani morajo na račun oblastnega proračuna začasno pripraviti vse, česar je treba, da se morejo sestati oblastne skupščine. Minister za finance da velikemu županu za to potrebna sredstva iz državne gotovine.

Vse lepo. Toda odkod naj minister za finance vzame potrebna sredstva. To se pravi sredstva bi se pri 13 milijardnem proračunu že našla. Toda za te oblastne skupščine, ki se naj sestanejo 23. februarja, jih čisto gotovo še ni. »Nema budgetne možnosti«. Kdo je pri sestavi proračuna za l. 1926-27 mislil na oblastne skupščine? Saj nihče več resno misli ni, da se utegne sploh kdaj vresničiti zakon o oblastnih samoupravah, ki je protizakonito ležal zaprta v »podrumu« ministristva za notr. zadeve. Bilo bi mi še danes neumevno, zakaj so razne stranke, ki so bile tekom let na vladi, odlašale z oživotvorjenjem zakona, če bi v poslednjih dneh demokratsko časopisje (SDS) ne odgrnilo zavese ter nas pustilo pogledati za kulise. Balo so se, da bi oblastne skupščine ne zlorabile svojega položaja v — Bog naj varuj — »separatističnem« smislu. Opozicija pa je prišla še le tekom tega volilnega boja na okus, da te oblastne skupščine s svojo samoupravo vendar niso tako brez pomena, da bi jih bilo absolutno odklanjati. In tako ni bilo od nobene strani resnega pogona za realizacijo oblastnih skupščin.

Torej v tekočem budgetu ni nobene postavke, nobene »partije« in »glave« ter »pozicije«, ki bi dovoljevala potrebna sredstva za sestane oblastnih skupščin. Budget za prihodnje leto pa se še le sestavlja ter stopi v veljavo s 1. aprilom 1927. Ne vidim torej možnosti, kje bi minister za finance vzel potrebna sredstva ter jih dal na razpolago vel. županu. Za to mi je dvojna uganka, da so volitve za oblastne skupščine, ki bi se po zakonu morale vršiti prvo nedeljo v mesecu oktobru, določene na dan 23. januarja, skupščine same, ki bi po zakonu morale biti sklicane 5. novembra, pa naj se sestanejo že 23. februarja.

Potrebna sredstva ne bodo malenkostna. Treba bo skrbeti za primerno zborovališče s prostori za uradništvo in pisarne. Člani oblastne skupščine, ki ne stanujejo v kraju, kjer se vrše njene seje, dobivajo iz oblastne blagajne za prihod in povratek potne stroške. Razen tega dobe vsi člani oblastne skupščine za vsako sejo, katere so se udeležili, dnevnice. Potrebno uradništvo bo moglo za prvi čas posoditi vel. županstvo. Najbolje bi bilo, da v ta namen pri nas izbere bivše deželne uradnike, ako jih je še kaj na razpolago.

No, pa naša država uživa sloves dežele neomejenih možnosti, in ker je pri nas vse mogoče, bo mogoče dobiti tudi sredstva preko »budgetne možnosti«. Torej ta skrb naj odpada.

Finančni odbor v Beogradu sestavlja in prečeta proračun za l. 1927-28. Doslej še nismo čuli, da bi bila v njem kaka postavka za oblastne skupščine in stavil bi svojo glavo, da je ni, ker takrat, ko so v ministristvu za notr. zadeve sestavljali državni proračun, na kake oblastne skupščine še niso bili niti mislili.

Sam vendar je v smislu zakona o oblastnih samoupravah drž. proračun obremenjen tudi z izdatki za oblastne skupščine.

Zakon določa da izloča država od čistega dohodka ukoriščenih gozdov, rudnikov, vodnih sil in drugih imovin 15 odstotkov ter ustanovi fond, iz katerega podpira samoupravna telesa pri vsitvarjanju predpisanih jim poslov.

Med redne oblastne dohodke šteje zakon državne podpore in dotacije, ki so določene z drž. proračunom.

Ali se je na vse to mislilo, ko se je razpisalo volitve v oblastne skupščine in se li na to misli, sedaj, ko se sestavlja drž. proračun? Dne 23. t. m. izvoljene oblastne skupščine visijo v zraku vsaj do 1. aprila, ko stopi v veljavo novi proračun in gagale bodo tudi po 1. aprilu, ako se jih ne bo pravočasno usmilil drž. proračun.

Oblastna skupščina mora iti takoj na delo za svoj lastni proračun. Zadelo bo pri tem ob neverjetne težkoče. Prvi proračun mora obsegati samo dobo od 23. februarja pa do 5. novembra, ko se v smislu zakona redno sestajajo oblastne skupščine in ko začne novo proračunsko leto. Za to dobo se vsaj aproksimativno lahko določijo osebni izdatki oblastne skupščine (potni stroški in dnevnice), oblastnega odbora (plača), oblastnih uradov in naprav ter materialni izdatki za te korporacije.

Drugi izdatki se ravnaajo po tem, koliko po zakonu je določeno programa namerava skupščina v tej dobi izvršiti.

Kritje za te izdatke bo morala skupščina iskati v samostalnih oblastnih davkih in takšah ter v oblastnih dokladah na državni davke. Ako pa bi se hotela lotiti večjih nalog in svoj program velikopoteznejše začrtati, bo morala najeti posojilo.

Ob tem prvem proračunu oblastna skupščina čisto gotovo ne bo še mogla računati z imovino bivše dežele Kranjske niti na aktivni, niti na pasivni strani.

Ugotoviti to imovino sicer ne bo težko. Knjige in spisi bivšega dež. odbora nam kažejo popolnoma jasno sliko. Toda vsa ta imovina je mej tem prešla v državno last, tako pravi Beograd; v državno upravo — tako pravimo mi. Konflikt je neizbežen. Seveda ni prezreti, da je bila država prevzela tudi vsa pasiva dežele Kranjske, njene dolgove in posojila ter vse njeno uradništvo. Torej restitucio in integrum v vsakem pogledu? Ta obroč strokovnjaško pravilno sestavi in bo lahka stvar. Od predmeta do predmeta. Nekateri zadeve bo s praktičnega stališča boljše kazalo prepustiti državi. Z »avtonomističnega« stališča gre seveda tendenca za tem, da se čim več poslov odvzame delokrogu drž. uprave.

Za razčiščenje tega vprašanja nam daje zakon o oblastni samoupravi prav široko oporo. V tem pogledu tudi temu zakonu ne moremo prihraniti očitka površnosti. Ali pa je bil v tej površnosti — namen?

Prehodne odredbe določajo samo, da preide vsa imovina (aktivna) okrožne, odnosno županijske samouprave na oblastno samoupravo.

Kaj se to pravi, preneseno na naše razmere, — okrožna in županijska samouprava? Dobesedno vzeto, take samouprave Slovenija ne pozna. A dočim bomo mi trdili, da je to določbe tolmačiti per analogiam, bo zopet Beograd trdil, da ob sklepanju zakona (l. 1922) ni bilo več ne dežele Kranjske, ne dežele Stajerske. Zakaj niso naši slovenski zastopniki ob predložitvi zakona zahtevali jasnosti ter mimo okrožnih in županijskih samoupravnih imovin pustili izrecno imenovati tudi imovino bivše dežele Kranjske in bivše dežele Stajerske? Bojim se, da bomo kmalu spoznali, da je bila — od izvestne strani namerana — nejasnost v zakonu najusodepolnejša napaka, ki bo najobčutljivejše zadela uspešno delovanje skupščin v obeh slovenskih pokrajinah.

Prognoza za delovanje skupščin s takojšnjimi vidnimi uspehi — ni rožnata. Pričelo bo to delovanje v znamenju borbe — za samoupravo in za integriteto zakona o oblastni samoupravi. Paziti bo treba, da se ta samouprava ne bo dala zavesti ab absurdam, dobrodošlem zagovornikom strogega centralizma. Treba bo jeklenih živcev in odločnosti, prav tako kakor trezne in hladne sodbe. Nad vsem pa apel na — narodovo potrpežljivost! Brezprimerna je ta, toda...

Opazke k volilnem boju.

Ko smo prvič konstatirali, da je volilni boj mlačen in da je za volitve malo zanimanja, nam je zaklical »Slovenec« ves razburjen, da smo defetisti. Danes mora vsakdo, ki količkaj objektivno presoja razmere, priznati, da smo imeli prav in da v Slovenji še ni bilo tako mlačnega volilnega boja, kakor je sedaj. Samo par dni manjka še do volitev, a vse je tako

mirno, kakor da sploh ne bi imeli volitev. Edino poročilo v listih o »velikanski« volilnih shodih ter o »navdušenju volilcev« za prav vse stranke, pričajo, da so v nedeljo volitve v prve oblastne skupščine.

To nezanimanje za volitve ni slučajno, temveč globoko utemeljeno. Na eni strani so volilci siti volilnega boja, ker so uvideli, da

nobene volitve še niso obrnile življenja na boljše. Vse slovenske stranke po vrsti so bile že v vladi, pa niti ena še ni mogla prinesiti domov omembe vrednega uspeha. Na drugi strani pa tudi nobena stranka ni vnesla v volilni boj kak nov moment, ki bi mogel navdušiti ljudi. Ves boj se vrši po starem receptu, le da so časopisi vsled tiskovenga zakona manj napadali ko včasih.

Pri imenovanju kandidatov so imele sicer vse stranke lepo priliko, da pridobe novih pristašev in da osvežijo svoje vrste. Tudi te lepe prilike stranke niso izkoristile in zato je v vseh strankah precej nezadovoljnosti s kandidati. Včasih je bilo tako, da je nabelstvo stranke predlagalo kandidate na obnem zboru zaupnikov stranke in so bili tako kandidati direktno potrjeni od pristašev samih. Ta demokratski način imenovanja kandidatov pa je prišel čisto ob rabo in danes poslane kandidati samo tisti, ki je po volji ožjemu krogu vodstva stranke. V tem je tudi precejšen vzrok, da se volilci za volitve ne zanimajo.

Sploh je osebnost kandidata pri oblastnih volitvah mnogo preveč potisnjena v ozadje. Bolj ko program stranke je za volilca merodajen mož, ki zastopa ta program. Ker kaj pomaga, če je program še tako lep, če pa ni tu moža, ki more s svojo osebo jamčiti za dobro izvajanje programa. Z vse drugačnim odnosom gre volilec v boj, če ve, da je kandidat mož, ki se je v javnosti že izkazal, kakor pa, če mora slepo verjeti stranki, da se mu prezentira od stranke res dober mož. Pa še nekaj bi morale upoštevati stranke, ki reflektirajo na vodilen upliv v oblastni skupščini. Med kandidati bi moral biti na vsak način mož, o katerem bi bili volilci prepričani, da je samo on na mestu kot bodoči načelnik oblastne skupščine. Ali pa so naše vodilne stranke to upoštevale?

Ker je v zakonu določba, da ne sme biti državni poslanec obnema tudi član oblastne skupščine, se nam zdi, ko da bi se najboljši ljudje v strankah izogibali kandidaturam za oblastne skupščine, kakor da bi bil član oblastne skupščine nekaj manj ko narodni poslanec.

To zmotno mnenje pa je že celo usodno pri volitvah v prve oblastne skupščine, ker je jasno, da bodo ravno te skupščine morale pričeti boj za popolno samoupravo pokrajin. Kakor bo ta boj pričel, tako bo tudi dobojevan in zato je odločilnega pomena, kakí možje pridejo v prve oblastne skupščine.

Dolgo pred pričetkom volilnega boja smo napisali, da morajo biti oblastne skupščine manifestacija slovenskega naroda za samoupravo in nedeljeno Slovenijo. Pozvali smo zato stranke, da ta moment že pri sestavi kandidatnih list upoštevajo ter tako jasno pokažejo Slovincem da ne gre pri sedanjih oblastnih volitvah le za strankarski boj, temveč za slovensko stvar. Ta naš poziv pa še bil prezrt in mislimo, da ne zagrešimo nobene neskrupulnosti, če pravimo, da je tudi v tem bistven vzrok za nezanimanje javnosti za sedanjí volilni boj. Zakaj čisto gotovo je, da ljudje nimajo vzroka se prav posebno zavzemati za stranke.

Te opazke smo zapisali ne iz defetizma, temveč narobe vsled tega, da stranke v bodoče ne ponove sedanjih napak, temveč da tudi pri boju za sestavo oblastnih skupščin ne pozabijo, da so te še bolj ko za stranke važne za slovenski narod.

Ne gre več po stari poti naprej, temveč treba je kreniti na novo pot na pot iskrenega sodelovanja z narodom in na pot organiziranja slovenskega naroda kot gospodarske in kulturne enote.

PREKASNO.

Glavno glasilo sovjetske Unije, moskovska »Pravda« priobčuje na uvodnem mestu članek o potovanju madjarskega predsednika vlade grofa Bethlena v Rim, v čemer se med drugim predvideva, da bo ob tej priliki v najkrajšem času zaključen prijateljski dogovor med Madjarsko in Italijo. Ta okolnost bo zelo ojačila angleški vpliv v srednji Evropi. Mala antanta, katere zaščitnica je Francija, je propadla. Glasovi o zblizanju Madjarske in Italije pa so izzvali pravo paniko v Jugoslaviji. Moralo se je dogoditi nekaj nepričakovanega v evropski politiki, da se je Jugoslavija pričela približevati Rusiji. Jugoslavanski tisk je že takoj, ko se je osnovala nova država, zahteval da se vzpostavijo prijateljski odnošaji s sovjetsko Rusijo. Čeprav so to orientacijo zahtevali tudi najuglednejši časopisi in najuglednejši politiki, vendar ni

smatrala jugoslovanska vlada do sedaj za potrebno, da napravi ta korak. Sedaj je to že prepozno. Madjarsko-italijansko zblizanje je okrepilo in razširilo reakcionarni blok pod vodstvom Anglije. Na severu so baltiške države, v sredini Poljska, na jugovzhodu pa Madjarska in Rumunija, ki tvorijo stopnje politike, ki hoče obkrožiti sovjetsko Rusijo. Italijansko-madjarsko zblizanje ni samo udarec za francoski vpliv na Balkanu in v Evropi sploh, temveč je to grožnja sovjetski Rusiji. Toda sovjetska Rusija se ne boji, nego povsem mirno motri to delovanje angleške diplomacije in bo dala nato potreben odgovor v času, ki si ga bi sama izbrala. Tudi drugi listi konstatirajo, da je vpliv Francije na Balkanu in v srednji Evropi zelo oslabil in trdijo, da si more sovjetska diplomacija sedaj poiskati najboljše temelje svoje bodoče politike v Jugoslaviji in v Franciji.

Politične vesti.

— Volilni boj. Po edini volilni nedelji, ki smo jo imeli preteklo nedeljo, so stranke posvetile posebno pažnjo časopisnemu boju. Vsi listi napovedujejo sijajno zmago svoje stranke in kar besedi jim manjka, da bi dopovedali, kako silno slabo stojte nasprotniki. Ta način volilnega boja pa je tako obrabljen, da ne bo naredil nobenega učinka. — V Sloveniji je v glavnem volilni boj končan, čeprav se je komaj pričel. Ljudje so se že orientirali in tudi najbolj bučna volilna reklama ne bo mogla doseči mnogo izprememb. Je gotovo, da bo SLS relativno dosegla največ glasov, če pa ji bo tudi uspelo premagati splošno apatijo volilcev in ohraniti število volilcev pri zadnjih volitvah, je drugo vprašanje. — Na Hrvaškem so radičevci silno agilni in vsem prednjači St. Radić. Mnogi smatrajo to aktivnost kot dokaz, da ni več položaj za HSS tako rožnat, kakor je bil pred leti. — Najbolj interesanten pa je položaj v srbskih pokrajinah vsled notranjih sporov v radikalni stranki. V začetku je kazalo, da bodo pašičevci in centuristi vsled skupne nevarnosti nastopili složno. V zadnjem času pa se poroča, da vodi Maksimović že boj proti pašičevcem, ker da se že pripravljajo nova vladna kombinacija, v kateri ne bi bili več zastopani pašičevci. Zato vse kaže, da nam bodo oblastne volitve prinesle novo vladno krizo, ki je v sedanjem napetem in nevarnem zunanjem položaju gotovo najmanj rabimo. Ali kaj pomagajo vsi opomini, ko pa strankarski generali nečesto razumeti, da je stranka le sredstvo in ne cilj.

— Francija in Rumunija sta sklenili prijateljsko pogodbo. V ponedeljek, dne 17. t. m. je bil istočasno objavljen v Parizu in v Bukaresti tekst dne 10. junija 1926. sklenjene pogodbe o prijateljstvu in arbitraži med francosko republiko in kraljevino Rumunijo. Kakor poroča »Petit Parisien« obstoji ta pogodba iz treh dokumentov. Prvi dokument je pogodba o zvezi in prijateljstvu, druga je pogodba o arbitraži in tretji je dodatek. Pogodba o prijateljstvu popolnoma odgovarja obliki prijateljskih paktov sklenjenih med Francijo na eni strani ter Belgijo, Poljsko, Čehoslovaško in Jugoslavijo na drugi strani na temelju pakta Zveze narodov. Pakti o prijateljstvu garantirajo medsebojno teritorialno integriteto in vsebujejo tudi klavzulo, da se obe pogodbeni državi ne bosta pod nobenim pogojem napadli. Obe pogodbeni državi se razen tega obvezujeta, da se bosta najmanj deset let o vseh političnih vprašanjih medsebojno obveščali in da bosta skupno nastopali. Drugi dokument je običajna arbitražna pogodba za reševanje diplomatskih konfliktov potom arbitraže. Tretji dokument — naknadni protokol — potrjuje svečano izjavo in zavezo bivšega rumunskega predsednika Bratianua, ki jo je dal dne 17. maja 1922 v Ženevi in s katero se Rumunija zavezuje, da ne bo napadala Rusije.

— Številne aretiraje Belorusov na Poljskem. Do sedaj je bilo samo v Varšavi aretirano do 120 oseb in izvršenih preko 200 hišnih preiskav pri oseh, osumljenih, da so v zvezi z zaroto Belorusov. Na deželi je aretirani ves odbor beloruske stranke in odbor komunistične stranke. Aretiranih je bilo mnogo ukrajinskih dijakov, trije bančni ravnatelji in več uradnikov. Povodom preiskav je bilo najdeno veliko število letakov, ki pozivljajo na revolucijo, dalje mnogo orožja in denarja v dolarjih.

— Rezultati volitev v gradščansko kmetško zbornico. Volitve v gradščansko kmetško zbornico (Burgenland) v Avstriji, ki so se vršile v nedeljo, so prinesle socialnim de-

Ch. Lucieto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Trije podmorniki, ki so bili zapustili Zeebrugge prejšnji večer, s poveljem, da vznemirjajo skupino ladij, ki je vozila iz Anglije v Le Havre, so bili najavljeni našemu uradu. Naši hidroplani so jih kmalu odkrili in sicer 10 milj od rtiča Gris-Nez.

V trenutku je bilo vse pripravljeno in odpeljali smo se k napadu.

Dva podmornika, ki sta plavala na površju, sta nas takoj zapazila in se potopila ter izginila našim očem. Videli jih nismo nikoli več.

Tretji zelo veliki podmornik pa je vozil s precejšne brzine v smeri najavljenega ladijskega transporta, kojega potopiti ali razbiti je imel povelje.

Proti 10. uri se je pokazal na širokem morju črni dim transportnih ladij, ki sta jih spremljala dva ameriška torpedna rušilca in več oboroženih motornih ladij novega tipa, ki so pozneje silno škodovale podmornikom, ki pa ob onem času še niso pokazale, kaj morejo.

Ko je prišel podmornik v bližino transporta se je ustavil in pustil, da se je vozil mimo njega. Nedvomno

je hotel pregledati število ladij, iz katerih je sestavljen in moč spremljajočih vojnih brodov.

Devetnajst transportnih ladij je tako vozilo mirno mimo njega, kot da ne bi imelo pojma o bližini pirata.

Enako menda tudi na krovu rušilcev in motornih ladij nihče ni sanjal o nevarnosti, kajti mostvo se je mirno pogovarjalo na krovu.

V istini pa smo ladjam kakor tudi njih spremljevalkam zadevo javili in vse je bilo pripravljeno, da se brani v slučaju napada.

Vsekakor bi se bil tak napad splačal, in podmornik bi imel lahko delo, bodisi s torpedi, bodisi s topom, če transport ne bi bil obveščten.

Radovedni smo bili kaj bo napravil. Ali se bo pokazal na vodni gladini sredi transportnih ladij, izstrelil svoje torpede in izginil? Na to ni bilo misliti, kajti če so bili tovarni parniki še tako brezbrizni, so vendar bili v bližini našega obrežja, to se pravi v vodah, kamor so pogosto prihajali podmorniki, vedno pripravljeni na boj.

Podmornik se tudi ni mogel pokazati na vodni gladini pred ali za transportom, kajti rušilci so imeli dalekostrelne topove in so bili mnogo hitrejši kakor on sam, tako da je bil v nevarnosti, da ga potopijo, predno bi sam mogel začeti z bojem.

In vendar se je podmornik odločil, da napade.

Iz zračnih višin smo videli, da je začel voziti naprej in sicer vedno hitreje, da je še enkrat obkrožil ves transport, menda premišljuje, kako bi našel dobro mesto za napad.

Mi smo brezsrčno javljali vsako njegovo kretnjo in zelo točno smo videli iz višine, kako so na krovu rušilcev topničarji obračali brzostrelne topove v smeri, katero smo jim javljali.

Ko se je začel podmornik polagoma dvigati ravno za rušilec, ki ga je mislil torpedirati, smo prihitei nadenj, da bi vrgli nanj bombo, v trenutku ko se pokaže iz vode.

Ko se je dvignil iz valov in se je njegov stolp prikazal, je rušilec začel streljati. Mi smo iz zraka vrgli tri bombe nanj, dve sta se razleteli na njegovem krovu, ena je pa padla v morje.

Kljub temu je imel podmornik še čas, da je izstrelil torpedo, ki je šel komaj 10 metrov proč mimo rušilca. Vendar pa je bil smrtno zadet. Videli smo, kako se je prevrnil in potem izginil.

Od njega je ostal samo oljnat madež, ki se je polagoma večal na vodni gladini...

Tako je poginil U-29...

Requiescat...

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

NE GRE TAKO!

Ko je bilo prvo glasovanje v finančnem odboru v proračunu, je bilo navzočih 22 poslancev, torej znatno manj od polovice. Čim dalje pa se vrši proračunska razprava v finančnem odboru, tem manj poslancev je navzočih in večeraj je bilo še samo 16 poslancev. Ker je treba rešiti še več kot deset proračunov posameznih ministrstev, se more zgoditi, da bo pri zadnjem proračunu navzočih manj ko deset poslancev. In vendar je za proračun razprava v finančnem odboru odločilne važnosti, ker tu, ko je le malo poslancev, igra argument vse drugačno vlogo ko v plenumu skupščine. Te velike prednosti pa se poslanci ne poslužujejo.

Mogoče je zato samo dvoje: ali nimajo nobenih argumentov, ali pa nimajo nobene volje svoji dolžnosti zadostiti.

V enem ko v drugem slučaju je sodba ista, a izreče naj jo volilec, ki mora potem plačati napake slabega proračuna.

—0—

— **Enoletna bolniška praksa absolviranih medicincev odslej brezplačna.** Finančni odbor narodne skupščine je sklenil, da morajo vsi študenti in zdravniki medicine takozvani enoletni ostaje v državnih bolnišnicah brezplačno.

— **Potni in selitveni stroški premeščenih učiteljev.** Minister prosvete je odločil, da je smatrati premeščenih učiteljev in učiteljic na podlagi razpisa, kakor premeščen na osebno prošnjo, vsled česar ne pripada premeščenem nobeno povračilo potnih in selitvenih stroškov iz državne blagajne.

— **Anketa o svobodni carinski coni na Sušaku.** Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se ima čimprej sklicati anketa o svobodni carinski coni v gornjem Jadranu, odnosno na Sušaku. Anketa se bo sestala na Sušaku takoj po oblastnih volitvah.

— **Poštno brzojavna poslopja.** V ministertvu pošte in brzojava so izdelani načrti za zgradbo novih poštno-brzojavnih poslopj v raznih krajih države. Načrt predvideva tudi popravila večjega števila poštno-brzojavnih poslopj. V to svrhu bo zahtevalo ministertvo večje kredite. Po odobrenju kreditov se bo pričelo z deli že začetkom spomladi.

— **Letošnji učiteljski kongres bo v Skoplju.**

— **Novi kolki.** Delegacija ministertva financ v Ljubljani opozarja na razglas o novi emisiji kolkov v Uradnem listu št. 3, z dne 7. januarja 1927, glasom katerega prestanejo s 1. februarjem 1927 veljati kolki sledečih vrst: po Din 0,5, 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 250 in 500. Od tega dne do vstetega dne 1. maja 1927 se lahko zamenjajo za nove kolke pri vseh finančnih napravah ki prodajajo takšne vrednotice na račun uprave državnih monopolov, (blagajna delegacije ministertva financ v Ljubljani in vsi davčni uradi) kjer interese tudi lahko dobijo natančnejša pojasnila.

— **Letna skupščina Udruženja Industrijev.** Koncem tega meseca se vrši v Beogradu letna skupščina Udruženja Industrijev. Na dnevnem redu je poročilo upravnega odbora in madzorstva o delu v minulom letu ter predlog o izmeni članov v smislu čl. 25. statuta.

— **Konferenca za ureditev železniških tarifov se vrši dne 10. februarja na Semmeringu.** Na konferenci se bo skusil doseči sporazum, ki bo napravil konec carinski vojni med Hamburgom in Trstom. Konferenca se udeležijo delegati Nemčije, Češkoslovaške, Avstrije, Jugoslavije in Italije.

— **Slovensko zdravniško društvo.** Redni občni zbor društva se vrši v soboto dne 5. februarja t. l. ob 8. zvečer v prostorih restavracije Ljubljanskega dvora z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

— **Za rezervne oficirje.** Uprava ljubljanskega pododpora opozarja, da izdaja kompletne uniforme samo onim rezervnim oficirjem, ki so člani in sicer po vrstnem redu vloženih prošenj. Pristopne tiskovine in obrazci prošenj se dobe v pisarni pododpora ali pa po pošti. V slučaju dodelitve uniforme se vsak član pismeno obvesti.

— **Opozorilo tujim državljanom: Ljubljanska policijska direkcija razglasa:** Tujji državljani, ki prebivajo stalno v okolšju (v mestu Ljubljana, v občini Vič, Zg. Siska in Moste) ali ki nameravajo po preteku veljavnosti vizuma potnega ostati delj kakor 2 meseca v policijskem okolšju se opozarjajo, da morajo imeti od ministertva za notranje zadeve dovoljenje za prebivanje. Razven tega morajo oni tujji državljani, ki so pri kakem podjetju zaposleni, imeti od inspekcije dela, ozir. od ministertva za socialno politiko dovoljenje za zaposlenje. Da se omogoči točen pregled vseh tu bivajočih inozemcev, se vsi tujji državljani pozivajo, da se zgledajo v prihodnjih dneh pri najbližji varnostni stražnici, kjer se jim izroče v izpolnitveni formulariji o osebnih podatkih. Po izpolnitvi morajo formulirje vrniti stražnici. Oni inozemci, ki nimajo še od ministertva za notranje zadeve dovoljenja za prebivanje ali kojim je dovoljenje že poteklo, morajo razven tega napraviti prošnjo za prebivanje. Prošnji naj priložijo gori navedeni izpolnjeni formular kot prilogo. Prošnjo za prebivanje je kolkovati s kolekom 5 Din, za rešitev je priložiti še kolek 20 Din. Pričujoča določila se ne nanašajo na ruske državljane. Tujji državljani ki ne bodo postopali po teh navodilih, se bodo kaznovali po ministrijski naredbi z dne 30. IX. 1857, drž. zak. št. 198 z globo do 1000 Din ozir. z zaporom do 14 dni in eventualno z izgonom.

— **Italijani zabranjujejo naši šolski mladini prestop meje.** Iz Kastava poročajo: Zadnje dni ne puste italijanske obmejne oblasti naših šolarjev, ki obiskujejo šolo v Kastavu, preko meje. S tem hočejo Italijani prisiliti naše ljudi iz reške okolice, da bi pošljali svoje otroke v italijanske šole na Reki. Naše oblasti so intervenirale radi tega pri reškem prefektu, ki je obljubil, da bo napravil red.

— **Konec občinske samouprave v Trstu in na Reki.** Z odlokom od 9. januarja t. l., št. 4,

se odpravi redna in izredna občinska uprava v nekaj večjih mestih, med temi tudi v Trstu in na Reki, v Vidnu in v Bocnu. Kot termin se navaja 16. januar 1927. Z istim dnem se poveri uprava vseh občin podeštatom. Samouprava teh občin je torej medtem že ponehala, podeštati pa kakor običajno, še niso imenovani.

— **Naslovi poštnih pošilk v Italijo morajo biti popolnoma italijanski.** Poštna uprava zavrača odnosno zadržuje vse pošne pošiljke iz Italije v Italijo, ki nosijo sicer v italijanski ime kraja in pokrajine, na katerih pa je označen poklic ali drugačni naslov naslovljenca v drugem jeziku. Zavračajo se tako vsa pisma, ki nosijo označbo »župnik ali učitelj ali gostilničar« in slinčno. Enako tudi pisma naslovljena na »Prosvetno društvo« ali »Posojilnico«.

— **Kulturni in gospodarski stiki med Italijo in Japonsko.** V institutu Cristoforo Colombo v Rimu se je vršil te dni ustanovni občni zbor italijansko-japonskega združenja. Cilj združenja je pojačanje kulturnih in gospodarskih stikov med obema državama. Zborovanju je prisostvoval med drugim razven zastopnika italijanske vlade tudi japonski poslanik grof Macuda.

— **Radio na poljskih vlakih.** Iz Varšave poročajo: Poljska vlada je uvedla za poizkušnjo na vlakih vseh prog radio.

— **Tujska taksa v Franciji.** Po poročilu našega generalnega konzula v Parizu zahtevajo francoske policijske oblasti od vsakega tujca — torej tudi od vsakega našega državljanca — ki ostane v Franciji dalje kot dva meseca, za tujsko legitimacijo plačilo takse v znesku 375 frankov. Tujec, ki ostane v Franciji manj kot dva meseca, se smatra kot turist ter kot tak ne plača nobene takse. Za delavce, zaposlene v Franciji na podlagi kontrakta in za dijake, ki študirajo na francoskih šolah velja znižana taksa 40 frankov. (Delavci, ki so zaposleni v Franciji brez kontrakta plačajo torej navadno takso 375 fr.

— **Ameriški opičji proces.** Te dni je izreklo najvišje sodišče države Tennessee tamkaj dolgo pričakovano sodbo v znanem opičjem procesu. Sodišče je priznalo ustavnost zakona, ki prepoveduje javno razlago Darwinove descendenčne teorije, vendar pa je prvoinstančno sodbo, glasom katere je bil obsojen profesor Scopes na 100 dolarjev globo ovrglo iz razloga, ker je upravičeno naložiti 50 dolarjev presegajočo denarno globo edinole porotno sodišče.

— **Pogrešata se dva zagrebška visokošolca, medicince Ivan Kanoni in šumar Stanko Sotošek, oba doma iz Siske.** V četrtki sta napravila v Triglavskem pogorju smučarsko turo, ne da bi se danes vrnila. Med potjo ju je zajel snežni metej. Zato se domneva, da sta postala žrtev slučajnega sporta. V Triglavsko pogorje so odšle rešilne ekspedicije.

— **Vdova bivšega mehiškega cesarja Maksimilijana nevarno obolela.** Iz Bruxellesa poročajo: Bivša cesarica Sarlota, vdova mehiškega cesarja Maksimilijana in teta belgijskega kralja Alberta je obolela. Njeno stanje je resno.

— **Snežni meteži v Rusiji.** Iz Rusije prihajajo vesti o neprestnih silnih snežnih metežih. Na več krajih je sneg visok po par metrov. Pri Samari je obšla neki vlak v saegu. Trajalo je pet dni, predno so ga mogli rešiti.

— **Obsodba po tiskovnem zakonu.** Te dni se je vršil pred okrožnim sodiščem v Dubrovniku proces zoper uradnika »Croatice iz Sibenika Nakiča, ki je razžalil v organu hrvatskih federalistov »Hrvatski Rečje« šibeniškega zdravnika Montano in vodjo dalmatinskih zemljoradnikov Skarice. Nekd je bil obsojen radi uvrede na 21 dni zapore, 1000 dinarjev odškodnine in na plačilo stroškov.

— **Orjunaš aretirani radi posesti vojaške municije.** Iz Novoga Sada poročajo: Pred par dnevi se je vršil v Rubenici radikalni shod. Na shod je prišlo tudi več Orjunašev, ki so hoteli shod razbiti, kar se jim pa ni posrežilo. Ko je šla po zborovanju skupina radikalov v bližnjo gostilno večerjat, je prišel nenadoma za njimi Orjunaš Mihajlo Kolar ter jel nanje streljati. Prihitela je žandarmerija, ki je orjunaša aretirala. Pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju so našli 7 pušk, tri bombe in precej vojaške municije. Državno pravdnistvo bo obtožilo Kolarja radi neopravičene posesti orožja. Uvedena je preiskava, ki naj ugotovi, odkod izvira vojaška municija, ki jo so našli pri Kolarju.

— **Obsojen defraudant.** Kot smo svoječasno poročili, je poveril blaginik novosadske agenture Donavske parobrodne družbe Fran Slavik 549.000 Din ter pobegnil. Kmalu nato so ga prijel v Curnihu. Te dni se je zagovarjal pred novosadskim dvorom. Obsojen je bil na 2 in pol leta težke ječe.

— **Veliki snežni zameti v Zedinjenih državah.** Snežni meteži, ki so besneli te dni po zahodnih in severozahodnih delih Zedinjenih držav ter pokrili Chicago in ostala mesta z velikimi snežnimi masami, so dosegli predvčerašnjim Newyork. Ledenomrzle vihar s hitrostjo 40 milj je zelo oviral pomorski promet v Newyorku in zahteval snežni vihar tri človeške žrve. V vsej severni Ameriki je zavladal silen mraz. Temperatura znaša 20 do 25 stopinj pod ničlo.

— **Bombni atentat na italijanski konzulat v Newyorku.** V ponedeljek je bil izvršen na italijanski konzulat v Newyorku bombni atentat. Pred vrati konzulata je eksplodirala s kovinastimi drobci napolnjena bomba. Ker je bil izvršen atentat ob času, ko konzularno osebje še ni nastopilo službe, ni bil nihče poškodovan, pač pa so bila večna vrata popolnoma razbita. Oblasti domnevajo, da gre za akt maščevanja protifašističnih Italijanov v Newyorku.

— **Štirikraten umor pri Varšavi.** V hišo nekega posestnika v bližini Varšave so vdrl predvčerašnjim ponoči neznani lopovi, ki so

štiri osebe umorili, dve pa tako težko poškodovali, da se borita s smrtjo. Oblasti domnevajo, da gre za roparski napad. Razbojnikji so izgubili brez sledu.

— **Skupen samomor.** Te dni so izvršile tri kontoristinje v starosti od 18—23 let v Berlinu skupen samomor s tem, da so skočile v bližini berlinskega predkraja Friedrichshagen v vodo. Truplo ene od samomorilk so našli, razven tega so našli na bregu klobuke samomorilk. Dve deklici sta hčerki kriminalnega uradnika Weberja, tretja je hči nekega delavca, Schössowa. Bile so uslužbenice v istem kontorju. Preiskava je ugotovila, da so se poslovile pred svojim odhodom od svojih kolegij z besedami: »Zbogom, me odhajamo v smrt.« Ker so se pri tem smejale, so me nile njihove kolegije, da se šaljivo, zapustile so tudi poslovilno pismo, v katerem izjavljajo lakonično, da bodo izvršile samomor, ker so se naveličale živeti. Zdi se, da je pregovorila ostali dve deklici k samomoru starejša hčerka kriminalnega uradnika, ki je živel v disharmoniji s svojo maheho ter je bila vrhutega v ljubezenskih zadevah nekoliko lahkomišljena, vsled česar je imela tudi s svojim očetom čisto diference.

— **Ce turškega princa zarubijo...** Princ Abdul Kabir, sin umrlega zadnjega turškega sultana in njegova soproga Medjidje, ki živita od revolucije dalje na Dunaju in v Budimpešti, sta se dala nedavno razporežiti. Te dni pa sta sedela kljub temu drug poleg drugega, in sicer na zatožni klopi v Budimpešti, obtožena poverbe(?). Leta 1925 ju je namreč obiskal v takrat še skupnem stanovanju eksekutor ter jima zarubil večji del stvari, ki so se nahajale v stanovanju. Ko so imeli biti zarubljeni predmeti prodani na dražbi, se je izkazalo, da sta dve izredno dragoceni turški preprogi zmanjkali: princezinja Medjidje ju je bila dala prenesti v svoje lastno stanovanje. Princ Abdul Kabir je izjavil pred sodiščem, da se ne čuti krivega. Spominja se samo, da je prišlo k njemu par gospodov, ki so nekaj zapisovali. Zakaj je šlo, mu ni nikdo povedal. Sicer se je pa za to tudi malo brigal. Ko je poslala princezinja pozneje po preprogi, ji ju je izročil, ker sta bili njeni. Princezinja Medjidje pa je izjavila pred sodiščem, da ni bila prisotna pri ruženju, vsled česar ni ničesar vedela. Advokat nasprotne stranke je trdil, da je bila pri ruženju prisotna. Ko je pozval sodnik princezinjo, da naj gosti pajžolna, ki ji je zakrival obraz, dvigne, pa advokat vendarle ni mogel z gotovostjo trditi, da je lepa dama z bufirizuro ona, ki jo je videl pri ruženju. Obravnava je bila v svrhu izpolnitve dokazanega postopanja preložena.

Ljubljana.

— **Premijera Goldenijeve komedije: »Pri lepi krčmarici.«** Danes v sredo, dne 19. t. m. se vrši v ljubljanski drami premijera zabavne in prisrčne komedije »Pri lepi krčmarici«, ki se prvokrat vprižori na slovenskem odru in sicer v režiji g. Milana Puglja. V komediji sodelujejo dame Juvanova, Debeljakova in Mira Danilova ter gg. Cesar, Gregorin, Lipah, Medven, Košič in Delak. Premijera se vrši za abonentne reda B.

— **Za veliki ples v slovenskih nošah,** ki ga priredi »Ženski mestni odbor Jadranske Strazec« dne 19. februarja t. l. je prijaviło svoje udeležbo že veliko oseb izven Ljubljane. Večor obeta biti izredno zanimiv. Nekaj novega bodo točke: otvoritvena točka, »Slovensko salonsko kolo« in »Slovanci«. Naštudiranje omejenih plesov je z ozirom na patrijotičen namen društva iz posebne prijaznosti prevzel, med tržaškimi Slovenci dobro poznani profesor plesa, g. I. Umek. Svirla bo godba Dravske div. oblasti pod osebnim vodstvom g. dr. Čerina, ki je tudi blagovolil prevzeti brezplačno godbo pri vajah. Naj ne bo noša nobenemu ovira, kateri se želi udeležiti tega večera. Plesna žabeta naj bo popolno nadomestilo za nošo, kdor je nima.

— **Nižji poštni uslužbenici v Ljubljani so priredili pod pokroviteljstvom gosp. oblasti direktorja A. Gregoriča lepo in dobro uspešno plesno veselico,** katere se je udeležilo veliko število odličnega občinstva in predstavnikov, ter celokupno uradništvo p. t. direkcije, kakor tudi zastopniki Zagrebške oblastne organizacije poštnih nameščencev in predsednik celjske krajevne skupine nižjih p. t. uslužbencev. — Podpisano društvo si šteje v dolžnost, da se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem p. n. gostom, ki so s svojim posemto pripomogli k lepemu uspehu prireditve ter prosimo vse občinstvo in javnost za nadaljno naklonjenost. — Odbor. (140)

— **Društvo »Treznost«** ima svoji redni sestanek v sredo 19. t. m. ob pol. 7. uri zvečer v klavirski sobi moškega učiteljskega v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Kontrola izvrševanja zakona alkoholne prepovedi o priliki oblastnih volitev. 2. Nadaljevanje zadnjega dnevnega reda. — Vabljeni vsi člani in prijatelji našega pokreta. — Društvo Treznost v Ljubljani.

GRIPA.

— **V Ljubljani in v Sloveniji** sploh doslej še ni obolel nihče v gripi.

— **V Zagrebu** se gripa širi, vendar pa doslej za bolnika ni nevarna.

— **Na Dunaju** nastopa gripa, kot se je izrazil mestni fizik dr. Böhm sporadično; število slučajev odgovarja letnemu času; bolezen je v splošnem lahkega značaja. Predvčerašnjim je umrl v Mödlingu za gripo tamkaršnji okrajni zdravnik dr. Linnemann. — V Feldkirchu je obolelo na gimnaziji 140 dijakov na gripo, na nekem drugem zavodu 130. Bolezen ni nevarna. Kljub temu utegnejo šole zapreti.

— **V Berlinu** je gripa zelo razširjena. V velikih trgovinah je povprečno bolnih na gripo 9 odstotkov uslužbencev. Nekatere bolnice so tako prenapolnjene, da nadaljnje bolnike odklanjajo. Smrtni slučaji so primeroma redki. V Monakovem štejejo 3000 pacientov, vendar gre izključno le za lahke slučaje.

— **V Parizu** je gripa skoraj popolnoma po-

molratom znaten uspeh. Dobili so: socialni demokrati 10.640 glasov in 8 mandatov, krščanski socialci 18.193 glasov in 14 mandatov ter Bauernbund 13.782 ter 10 mandatov. Dunajska »Arbeiterzeitung« povdarja, da pomenjajo te volitve popolno izvršenje socialne demokracije na deželi in zveze med delavci in kmeti.

— **Kitajska zahteva vrnitev koncesij.** Kitajska vlada je zahtevala, da vrne Anglija vse koncesije in tudi one v vojni luki Vu-Haj-Ve. Izgleda, da bo Cangtsolin izvoljen za predsednika kitajske republike in da bo takoj nato pričel s pogajanjmi med južno in severno Kitajsko.

— **Velika Britanija se pripravlja k obrambi Sanghaja.** Ministrski svet se je na posebni konferenci bavil s situacijo na Kitajskem. Iz raznih kitajskih mest je prispelo veliko število telegramov, ki slikajo najnovejšo situacijo v Hankau in v drugih mestih. Posebno obširna so poročila o držanju Kantoncev in o pogajanjih s Selom, kantonskim zunanjim ministrom. Vlada se je nato bavila še z vestmi iz Sanghaja, kjer se pripravljajo mednarodna mestna uprava k energični obrambi mesta. Vse londonske časopisje je soglasno v tem, da se mora Sanghaj braniti in da se prepričijo nadaljnja preganjanja tuicev. »Daily Mail« pravi: »Oblast se je odločila k temu, da se ne smeje v Sanghaju ponavljati isti dogodki, kakor so se dogajali v Hankau.« — »Daily News« pišejo: »Močna britanska eskadra v kitajskih vodah bo situacijo popravila.« — Brodovje na Malti je pripravljeno in čaka samo ne povelje, da odide v kitajske vode. Flotilja rušilev dospe tja najdalj tekom 10 dni. V mornariških krogih se razpravlja o vprašanju, da se pošlje na Kitajsko kako veliko bojno ladjo, vendar o tem še ni padla odločitev. Vendar se smatra, da odide z Malte tja velik dreadnought.

BELEŽKE.

Kenstatacija brez komentarja.

Na shodu SDS je dejal g. Mohorič, tajnik Zbornice po besedah »Slov. Naroda« sledeče: Volitve v oblastne skupščine so se razpisale proti volji režimskih strank. Mi smo drugemu ustavnemu faktorju hvaležni, da je u k a z a l razpis teh volitev. Ali je res tako g. Mohorič?

Kriza v našem gledališču.

Včeraj zvečer je predaval v »Mestnem domu« g. Ciril Debevec o krizi v našem gledališču. Mnogoštevilna udeležba občinstva je dokazala, da problem našega gledališča ni samo problem igralskega stanu ali pa samo problem gotovih slojev, temveč, da je to kulturno vprašanje, ki obsega vse sloje in ves narod, kar je povdarjal tudi predavatelj in ostali debaterji.

Predavatelj je v svojem poldrugo uro dolgem govoru izgrpno obrtal ves položaj, v katerem se nahaja naše gledališče ter s strokovnjaško vestnostjo razglabljal o vzrokih krize našega Narodnega gledališča in o načinu, kako bi se ta kriza sanirala. O vzrokih krize v gledališču je navajal, da jih je zakrivila v prvi vrsti država s svojim sistemom birokratiziranja gledališča in redukcij gledališkega proračuna.

Umetniška višina gledališča je tesno zvezana z njegovim gospodarskim položajem. Naj bodo na primer dohodki gledališča še tako visoki, če pa jih upravlja umetniško nezmožen upravnik, zna ta privedi vse gledališče na kant in če vodi gledališče sicer umetniško zmožen, toda gospodarsko nezmožen upravnik, gledališče ravnatoko propade.

Govornik je v svojih nadaljnjih besedah ostro kritiziral vso prosvetno politiko države, ki se prvič premalo briga za kulturo v državi še manj za gledališča, najmanj pa za slovensko gledališče.

Toda ni iskati krivca samo v državni upravi, krivce je treba poiskati predvsem doma. Na prav oster način je predavatelj ocenil organizacijo našega gledališča in njegovo vodstvo. Veliko veselost so vzbudile v občinstvu določbe hišnega reda, ki so pri nas v veljavi in ki jih je predavatelj citiral kot primer zastarelega pojmovanja nalog gledališkega osebja.

Predavatelj je navedel kot edini izhod iz krize našega gledališča, le izpolnitev sledečih zahtev: 1. Država je dolžna vsaj tri centralna gledališča v državi zadostno podpirati. Od te podpore pa ne sme država zahtevati nobenega povračila iz blagajne, kajti povračilo kulturnih zavodov ni in ne more biti materialnega, marveč je v vseh državah samo moralnega značaja. 2. Treba je v najkrajšem času s pomočjo strokovnjakov sestaviti projekt modernega gledališkega zakona, ki bo odgovarjal vsem zahtevam modernega in umetnostnega zavoda. 3. Uprave gledališča naj ne postavlja enostavno samo minister, oziroma politična stranka, kakor se je to godilo do sedaj, marveč naj jo voli anketa vseh najpomembnejših kulturnih delavcev (znanstvenikov, kritikov in umetnikov) z oficelnimi zastopniki vlade ter organizacij gledališkega osebja. 4. Gledališko kritiko naj opravljajo le dovolj kvalificirane osebe.

Občinstvo je izvajanjem g. Debeveca, ki je rabil mestoma prav paradoksnost stilizacijo izraza, sledilo z veliko pozornostjo.

Vodstvo debate je na željo občinstva vodil univ. prof. Kidrič. K debati so se oglasili dr. Vurnik, katerega izvajanja so se v glavnem ujemala z izvajanjem g. Debeveca, dalje arhitekt Kregar, ki je zavračal vse očitke, da kandidira na mesto gledališkega intendanta le radi koristoljubja ter je zato navedel tudi dokaze. Prof. Bajuk je pojasnil vzroke, zakaj Društvo učiteljev glasbe delegiralo zastopnika na manifestacijski shod dne 9. t. m. Sodni svetnik Lajovic je nastopil proti etaziaciji gledališča ter je navajal nujnost, da prevzame ves narod s pomočjo državne subvencije vzdrževanje gledališča.

Debata se je zaključila...

nehala. Tudi v francoski provinci, kjer je zahtevala mestoma precej številne človeške žrtve, pojema.

V Angliji gripa ni zavzela večjih dimenzij. Le na Škotskem je umrlo za gripo 60 oseb. Na Češkoslovaškem se gripa širi. V Pragi je odredila oblast, da morajo zdravniki vsak teden vse slučaje obolenja na gripo prijaviti. Šole, na katerih oboli tretjina otrok, se morajo zapreti. Ni izključeno, da se odredi zatvoritev vseh praških šol za teden dni.

Gospodarstvo.

III. SEJEM ZA KOZUHOVINO V LJUBLJANI, DNE 24. JANUARJA 1927.

Tretje leto priredi Uprava Ljubljanskega velesejma vzajemno s Slovensko lovsko zadružno v Ljubljani na velesejmskem prostoru sejem za kože divjih živali.

24. januar, to je prvi ponedeljek po sv. Neži je lovem že poznan dan za prodajo lovskega plena. Sejem se začne ob 8. uri zjutraj. Lovci zamore kože došli kupcem prodati fiksno, ali jih pa oddati v komisijko prodajo Slovenski lovski zadrugi, ki bo vzajemno z velesejmsko upravo kože sortirala, porazdelila v partije in nudila dne 26. januarja domačim in inozemskim kupcem dražbenim potom v nakup.

Lovci in trgovci s kožami opozarjamo, da zamore svoje kože tudi poslati na velesejem, da si prihranijo stroške za potovanje v Ljubljano. Vendar morajo biti vse kože najpozneje do dne 25. januarja opoldne na velesejmu. Vsaka koža večje vrednosti mora biti opremljena s listkom dan za prodajo lovskega plena. Naj se zapiše točen naslov odposiljatelja; kože manjše vrednosti in večjih kvantitet (zajci, krti, polhi itd.) v trdem zavoju in točno preštete. S posebno pošto naj se pošlje še seznam odposlanih kož, ker se pri prevzemu preštejejo in prekontrolirajo.

Cim več kož pride organiziranim potom na trg, tem boljša bo cena. Lovci, trgovci, obračajte se za informacije z zaupanjem na upravo velesejma ali na Lovsko zadružno.

Prodaja gnoja. Dne 12. februarja t. l. se bo vršila v vojašnici kralja Aleksandra I. v

Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje konjskega gnoja. — Zakup gnoja velja za čas od 15. februarja t. l. do 30. septembra 1927. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

BORZE.

18. januarja 1927.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: Investicijsko 0—82.50, Voja škoda 0—343, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195—198, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 98—100, Praštediona 890—0, Kreditni zavod 170—180, Strojne 0—80, Trbovlje 360—0, Vevče 120—0, Stavbna 55—65, Sešir 104—0. — blago: Brez zaključka. Tendence v lesu nespremenjena, v deželni pridelkih čvrstejša.

Zagreb, dne 18. jan. Devize: Newyork kabel 56.69—56.98, London izplačilo 275.55—276.35, Pariz izplačilo 225.25—227.25, Curih izplačilo 1094—1097, Dunaj izplačilo 798.5—801.5, Berlin izplačilo 1348—1351, Praga izplačilo 167.95—168.75, Milan izplačilo 243.17—245.17.

Curih, 18. jan. Beograd 9.1375, Newyork 519 in tri šestnajstinke, London 25.1975, Paris 20.645, Berlin 123.15, Dunaj 73.15, Praga 15.37, Milan 22.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.7425, Budimpešta 90.70.

TUJKE.

Kasacija — ovržba, uničba.
Kataster — zemljiška knjiga, davčna knjiga.
Komunalen — občinski.
Kontrakt — pogodba.
Kuratela — skrbstvo.
Legalen — zakonit.
Legislatura — zakonodaja.
Legitimacija — izkaznica.
Licenca — dovoljenje.
Obligatoričen — obvezen, predpisan.
Profekcija — zaščita, pokroviteljstvo.
Reklamacija — pritožba, ugovor.
Revir — okraj.

Vidirati — poveriti, potrditi.
Legalizacija — overovljenje.
Rehabilitirati — v prejšnji stan postaviti, vrniti čast.

To in ono.

Vox populi.

Neki ameriški list z milijonsko naklado je dosegel nedavno tako visoko številko, da je moral zahtevati v svrhu pokritja stroškov papirja in tiska za anonse tako visoke tarife, da jih niti ameriško občinstvo ni hotelo več plačevati. Vsled tega je bila končno rentabilnost lista odvisna zgolj od tega, da bi se naklada lista na ta ali oni način znižala: umetni diminuendo po dolgoletnem crescenddu. Dolgo časa so si belili lastniki glave, končno pa je prišla neka iznajdljiva glava na rešilno idejo. Mož je predlagal, da naj se dvigne začasno nivo lista, to se pravi, da naj se povabi k sodelovanju več resnih pisateljev in pesnikov. Predlog je bil sprejet in v kratkem času je list lahko konkuriral z najboljšim, kar se v Ameriki tiska. V par tednih se je namreč doseglo zaželjeno znižanje naklade.

PETNAJST LET STAR ZAKONSKI MOŽ.

Pred sodiščem v Berlinu se je te dni vršila razprava proti zakoncu, obtoženemu bigamije. Obtožene je majhen, neroden in zamisljen možiček, miren in soliden meščan. Z njim je prišla v dvorano tudi njegova žena, vsa blede v obraz, s triletnim otročičkom v naročju. Otrok takoj priteče k očetu, ga objame okoli kolen, prične klepetati in hoče splezati na stol poleg obtožene klopi. Njegovi starši pa plašno zro na sodnega predsednika, ki stavi obtožencu prvo vprašanje: bigamija.

Sodeč na prvi pogled sreča dveh ljudi je na kocki. Zeno pošljejo z otrokom iz sodne dvorane. Prične se zasliševanje obtožene, ki prizna prestopok. Pred leti se je moral, kakor pravi, na pritisk starišev poročiti z neko žensko.

Zena mu je prinesla v zakon nezakonsko dete. Ko se je mož po končani vojaščini vrnil domov, je našel še tri nadaljne otroke, ki niso bili njegovi. Zena je zahtevala, da redi

tudi te. Ko se je temu uprl, je poslala žena pravega očeta nad ubogega zakonitega očeta. Ko ni ženin ljubimec ničesar dosegel z grožnjami, je mož pretepel. Da te razmere boljše poznamo, še to: godilo se je na malem posestvu v najmračnejši Vzhodni Prusiji, v bližini tedanje ruske meje.

Tepeni in osleparjeni soprog in oče proti svoji lastni volji in vednosti, pobezne, odpotuje in si končno drugje zagotovi obstoj. Prišla je vojna. Mož je bil ob Narovskem jezzeru ranjen in prepeljan v lazaret, kjer je srečal nekega moža iz svoje domače vasi. Ta pove njegovi ženi, da njen pogrešan soprog še živi. Zena zahteva vzdrževalnino. Ne od njega, nego od njegovega polka. Mož vložijo tožbo za ločitev zakona. Pride konec vojne. Mož se za zadevo ne zanima več in je prepričan, da je ločen od žene. Poroči se vnovič, toda zopet se pojavi prva žena ter ga naznani oblastem in zahteva razveljavljanje drugega zakona.

Državni pravdnik zahteva pred sodiščem najmanj šest mesecev ječe zanj in razveljavljanje drugega zakona. Sodniki odidejo v posvetovalnico.

Navzočim novinarjem postane nekaj nejasno. Kako to: mož je rojen l. 1890., poročil pa se je prvič l. 1905? — Mogoče pa državni pravdnik tega ni zapazil? Novinar si želi priti na jasno in vpraša državnega pravdnika, ali ni tu kakšna pomota? Med tem, ko se sodniki posvetujejo, pregleda državni pravdnik še enkrat vse akte. Letnice se ujemajo! Pojavijo se sodniki z že gotovo sodbo. Državni pravdnik informira predsednika. Vprašajo obtožena. »Res je, takrat je bila stvar taka: moja prva žena je bila kuharica pri vaškem župniku in je bila v drugem stanu. Župnik jo je hotel poročiti s kakim drugim. Mojim starišem je plačal 5000 mark, da so privolili v to, da jo poročim. Župnik me je nato z njo tudi poročil.« Obtoženec ne ve, če je bil tedaj 15 ali 17 let star.

Ta ugotovitev je popolnoma spremenila položaj. Sodniki se ne morejo odločiti, da bi izrekli obsodbo. Razprava je bila preložena in določena nadaljna preiskava. Mož je bil končno rešen in to le po zaslugi novinarjev.

Fritz Bondy:

Osvojitve Berlina.

I.

Mr. Washington Smith iz Detroita je sedel v svojem krasnem chippendale-stolu v veži hotela Esplanade, kadil cigaro, veliko kakor srednja podmornica, pil svoj čaj in prebiral oglasni del jutranjega lista.

Mr. Washington Smith je bil zastaven gospod približno petdesetih let; dostojanstveno je nosil ugleden obseg svojega telesa; gosti, črni lasje so bili le nezatno pomešani s sivimi, močan raven nos, povdarjena usta z brki morskega psa in široka brada so pričali o neuklonljivi energiji in zaupanje vzbujajoči solidnosti.

Tega mnenja je bil tudi šef hotelske pisarnice, kateremu je Mr. Smith izročil v varstvo, takoj ob prihodu dvoje debelih, zapečatenih ovitkov. Na dobro mnenje pisarniškega šefa je naravno vplivalo dejstvo, da je na enem ovitku blestelo ime firme tovarne avtomobilov Henry Ford v Detroit-u, na drugem pa Ladenburg, Thalman & Cie., New-York.

Privatni tajnik Mr. Smitha se je približal. Bil je majhen, obrčnega in inteligentnega obraza.

»So dokumenti pripravljani; Davidson?«, je vprašal Mr. Smith.

»Na poverilnem pismu ameriškega poslaništva manjka še žig. Dobim ga šele danes. Drugače je vse v redu.«

»Koliko denarja imamo še?«

»Osemnajst mark.«

»To zadošča«, je mirno dejal Mr. Smith, ne da bi se ozrl izza časopisa. »Si pač ne najameva avtomobila, pač pa se posluživa hotelskega, kar se vpiše na račun. Povejte takoj v pisarni, da bom potreboval voz čez četrte ure.«

Tajnik je izginil.

Mr. Smith je izvlekel iz žepa majhno beležnico in zabeležil par naslovov iz lista.

»Mi lahko preskrbite petdesettisoč mark,« je vprašal tajnika, ki je izvršil prejšnje naročilo.

»V čem ali vrednotnih papirjih?«

»Na roko.«

Tajnik je pomislil. »Kdaj potrebujete denar?«

»Danes, najpozneje jutri.«

»In bi ga vrnili?«

»V osmih desetih dneh.«

»Lahko ni,« je dejal tajnik. »Če bi imel osem dni časa, bi vam lahko preskrbel vred-

nostne papirje; toda na roko in takoj!« Znova je pomislil. »Imam znanca, ki se peča z denarnimi zadevami, neki gotovi Leiser, toda on bo drag.«

»Vseeno.«

»Zahteval bo kritje.«

»Saj mu lahko izstavimo ček za Ameriko.« Tajnik se je smehljaj. »Ni te vrste. Imeti bi moral resnično kritje. Nakit, nepremičnine ali kaj podobnega.«

»Bi tovarna zadoščala.«

»Mislim.«

»Pojdite k njemu in povejte mu, za kaj gre. Zastavim mu tovarno za nalivna peresa, Friderik Viljem Jacob v Pankovu, ki je od danes moja last.«

Gospod Davison se je obotavljal. »Oprostite, Mr. Smith, vi veste, da sem vam za vsako uslugo na razpolago, toda tokrat... tokrat gre za mojega starega prijatelja... izkazal mi je veliko uslugo... nerad bi...«

»Neradi bi ga oškodovali; razumem. Bodite čisto mirni. Nevarnosti ni nobene. Gospod Leiser se čez dve uri lahko informira pri tovarni sami in gospod F. V. Jacob mu bo potrdil, da je tovarna moja. Obenem mi lahko da denar šele danes popoldne, ko mu pokažem kupno pogodbo.«

Gospod Davison se je priklonil. »Tako bo šlo.«

Sluga je javil: »Avto za gospoda Smitha.« Smith je dvignil svoje obsežno telo s stola, korakal široko in mogočno skozi špalir hotelske služinčadi in sedel v eleganten, temnozeleno lakiran voz.

II.

Gospod F. V. Jacob je zagazil v neugoden finančni položaj. Iznašel je neke vrste nalivno pero in sezidal s svojim milijonskim premoženjem veliko tovarno, ki je dnevno tanko izgotovila stotisoč nalivnih peres. Vendar je vladala v tej stroki ogromna konkurenca in naročniki so imeli neki odpor proti njegovim izdelkom.

Prvič je bila cena previsoka, dalje reklama preslaba in predvsem — nalivna peresa so puščala. In kakor kupcem črnilo, tako je iztekel gospodu Jacobu denar. Njegovi poskusi so požrli velik del milijonov, ki mu jih je zapustil njegov oče, ostali so bili zakopani v nalivnih peresih in dočim je iztekalo črnilo iz peres vsaj ob nepravem času, je bil ta kapital — o tem si je bil gospod Jacob na jasnem — popolnoma izgubljen.

(Dalje prih.)

„GROM“

CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN ŠPEDIČJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov benojavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod karentalnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

»KARTEVAJTE PONUDBO!«

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadstropje.

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edino le

za dom, obrt in industrijo v vseh opreham.

Istotam platilni stroj DUBIED

Post v vazonju k izplačilu.

Večletna garancija

Dotemnice za popravila.

Malo časa, tudi za stroha.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Prodajam ceno Proda se ceno

kompletni nemško-angleški slovar in nekaj angleških knjig. Naslov uprava Nar. Dnevnika.

Mayerjev Lexikon 5 lsdaja in Weltall und Menschheit. Naslov po ve uprava lista.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klopi, šifoni, žepni robc. palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in brivce

edino le pri tvrdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—.

DRVA - ČEBIN

Wellera 1/1. - 1.—

Absolvent

trgovske šole išče mesta kot skladiščnik ali kaj aličnega. Gre tudi na deželo h kakemu lesemu podjetju. Nastop lahko takoj ali s 1. februarjem. Ponudbe prositi pod »Skladiščnik« na upravo lista.

Kupujem motorje

samohodne ali prevozne, z ali brez dreš, sesalni plin, surovo olje ali bencin. Prednost imajo Lancov »Buldog«. Ponudbe je poslati z navedbo cene, starosti in tovarne na naslov: Mije Kováčič, Klester, pretinac.

Iščem elegantno

sobo s separatnim ohodom in električno razsvetljavo. Plačam do 500 Din mesečno. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Širite „Nar. Dnevnik“

Sirite „Narodni Dnevnik“!